

Fórumssaga (5 min.) á Júnsdi
starfsmálfjárlægðum. í Straumsgötu 21. okt. '86

Svo ~~leitir~~ forskað á alla þá fjölmörgu vinnustaðafundi, sem
vafalaust eru framundan, en að því leytinu af heppilegri
gerðinni, að hann er haldinn að frumkvæði starfsmanna, en ekki
stjórnmálamannanna.

Hvað varðar almenna stefnu Kvennalistans í skattamálum og
þá fyrst og fremst varðandi tekjuskatt einstaklinga, sem er
aðalefni þessa fundar, þá er hún í sjálfu sér ekki flókin né
^{mynd} ^{svo} ^{frábrugðin} stefnu þeirra flokka, sem mest hafa haft sig í
frammi.

Ég vil þó byrja á því að benda á það, að mér finnst eins og
fólk hafi að sumu leyti verið blekkt með allri þessari umræðu
um niðurfellingu tekjuskatts. Umræðan hefur af einhverjum
ástæðum leiðst út á þá braut, að fólk heldur, að stefna
stjórnvalda sé að fella tekjuskattinn algjörlega niður.
Stefnan hefur hins vegar verið sú, sem mörkuð var með samþykkt
Alþingis vorið 1984, þ.e. að fella niður tekjuskatt af almennum
launatekjum. Það virðist svo ögn á reiki, hvað telja ber
almennar launatekjur, en miðað er gjarnan við eitthvert
meðaltal tekna.

Við erum með öðrum orðum að tala um hækjun
frítekjumarksins, og Kvennalistinn leggur áherslu á, að við það
verði staðið og skattleysismörkin miðuð við framfærslukostnað.
(Það mundi þýða u.p.b. 360 þús. kr. á ári f. einstakling)

Auk þess höfum við verið talsmenn hærri barnabóta og lagt
tvívegis fram tillögu á Alþingi um staðgreiðslu opinberra
gjalda.

Afstaða okkar í því máli mótað af hagsmunum almenns
launafólks og þá fyrst og fremst þeirra, sem hafa
sveiflukanndar tekjur og peirra, sem af einhverjum ástæðum

þurfa að minnka við sig launuð störf. Má þar nefna fólk, sem vill minnka við sig vegna sjúkleika eða aldurs og fólk, sem kýs að hverfa af vinnumarkaði og helga sig heimili og barnauppeldi um skeið. Einnig fólk, sem fer til náms eftir að hafa stundað launuð störf um lengri eða skemmrí tíma. Þá má nefna fólk, sem stundar ígripavinnu, t.d. við sjávarútveg, en slík störf gefa sveiflukenndar tekjur og oft miklar tekjur, sem viðkomandi hafa ekki alltaf möguleika eða forsjálni til að geyma hluta af til greiðslu á sköttum síðar meir. Og enn má nefna fólk, sem af einhverjum ástæðum þarfnað auknatekna um skeið, t.d. vegna öflunar húsnæðis, en út úr þeim vítahring er oft erfitt að brjótast, og þekkja líklega flestir einhver slík tilvik, þar sem viðkomandi hefði skipt miklu máli að sitja ekki uppi með skuldabagga vegna vangoldinna skatta.

Meginstefnu Kvennalistans hvað varðar tekjuskatt einstaklinga má sem sagt draga saman í örfá orð, p.e.

1. Hækjun frítekjumarks
2. Hækjun barnabóta
3. Staðgreiðslu opinberra gjalda.

Hér er vitanlega ekki tekið á nema nokkrum atriðum, sem taka þarf tillit til við nauðsynlega endurskoðun skattakerfisins. Ég lít svo á, að skattakerfið sé úr sér gengið og verði að takast til gagngerðrar endurskoðunar. Ég hallast æ meira að þeirri skoðun, að brýna nauðsyn berum til að einfalda skattkerfið, gera það skiljanlegra og skilvirkara eins og það er gjarnan orðað.

Mér finnst vel koma til greina að gjörbreyta þessu kerfi nokkuð í svipaða veru og verið er að gera í Bandaríkjum, p.e. einfalda kerfið mjög, fækka undanþágum og fækka skattþrepum.

Ég vil gjarnan láta skoða, hvernig það kæmi út fyrir skattgreiðendur, ef brúttótekjur væru hafðar til grundvallar tekjuskatti, eins og raunin er með útsvarið, og skattprósentan þar með lækkuð verulega, en jafnframt hækkaður persónufrádráttur og barnabætur. Um leið yrði auðveldara að koma við staðgreiðslu opinberra gjalda.

Mér er til efs, að tekjur ríkissjóðs mundu lækka við kerfisbreytingu sem þessa. Tekjuskattur einstaklinga gefur u.p.b. 10% af tekjum ríkisins, og það er í raun og veru langlíklegast, að hugsanleg minnkun tekjuskatts hefði einfaldlega í för með sér auknar tekjur af óbeinum sköttum.

Hins vegar eru svo ýmsar leiðir til að afla ríkissjóði tekna eftir öðrum leiðum skattlagningar, ^{t.d. á} ~~hagnaður~~ fyrirtækja, ^{ítrum meðalley o.s.frv.} arður af hlutabréfum, eignaskattur.

Við breytingu sem þessa, p.e. að tekinn væri upp flatur, lágur tekjuskattur, væri líka úr sögunni gamalt og nýtt deiluefni varðandi skattlagningu hjóna. Í þeim eftirnum hefur Kvennalistinn haft sérstöðu á Alþingi. Við erum andvígur því, sem nefnt hefur verið samsköttun á þeirri forsendu, að hún vinni gegn því markmiði, að konan verði fjárhagslega sjálfstæð.

Því er ekki að neita, að heimili, þar sem annar aðilinn vinnur fyrir öllum tekjum heimilisins, eða mestum hluta þeirra, tapa fjárhagslega á sérsköttun, p.e. tekjur heimilisins lenda í herra skattþprepi.

En þá skulum við líta á, hvaða heimili það eru, sem slíka verkaskiptingu hafa. Það eru annars vegar heimili, þar sem annar aðilinn er bundinn við umönnun ungra barna. Slík heimili eiga að njóta barnabóta og ég ítreka þá skoðun Kvennalistans, að barnabætur þarf að hækka verulega.

Hins vegar eru heimili, þar sem hjón hafa einfaldlega valið þessa verkaskiptingu án þess beint að purfa þess aðstæðnanna vegna, og er það þá þeirra einkamál.

Því má heldur ekki gleyma, að mismunur skattgreiðslu heimila eftir því hvernig teknanna er aflað er ekki hreinn mínu. Þannig má ekki líta á málid - það er ósanngjörn einföldun.

Heimavinnandi fólk getur sparað heimilinu stórfé með vinnu sinni á heimilinu, og á hinn bóginn er töluverður kostnaður samfara útivinnu beggja hjóna.

Mér finnst það bein lítilsvirðing við húsmóðurstarfið að taka þetta ekki með í reikninginn.